

Rekomendacijos dėl piliečių energetikos bendrijų veiklos sąlygų

2025 m. rugsėjis

PEB, skatinamos valstybės, sutelkia bendruomenes, kuria gerbūvj

Piliečių energetikos bendrija (PEB):

- sutelkia visuomenines, verslo ir gyventojų iniciatyvas energetikos srityje;
- iškelia energijos vartotojus ir jų poreikius į pirmą vietą;
- didina visuomenės pritarimą energetikos projektams;
- palengvina privačių investicijų pritraukimą AEI plėtrai didinti.

Paskata naudoti žaliąją energiją

Paskata norintiems, galintiems investuoti, bet stokojantiems laiko / žinių

Galimybė pasinaudoti valstybės teikiamu finansavimu

PEB gali padėti mažinti energetinį skurdą

Palankesnės sąlygos elektros persiuntimui

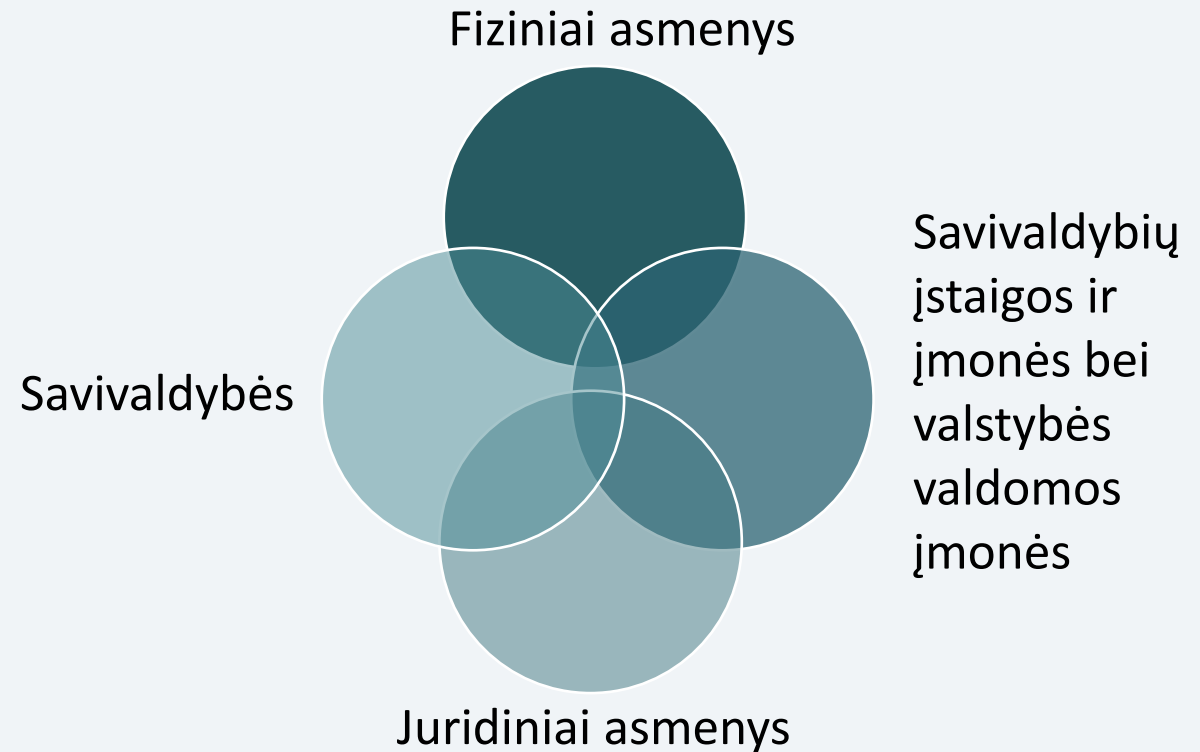
PEB tuo pačiu metu negali būti ir atsinaujinančių išteklių energijos bendrija

PEB – pelno nesiekiantys juridiniai asmenys, jungiantys įvairius dalyvius

PEB kriterijai:

- Pelno nesiekiantis juridinis asmuo.
- Gali vartoti (dalytis) elektros energija, ją gaminti, tiekti, vykdyti paklausos telkimo, energijos kaupimo veiklas.
- Gali teikti energijos vartojimo efektyvumo paslaugas ir (ar) elektromobilių įkrovimo paslaugas arba savo dalininkams, nariams ar dalyviams teikti kitas su veikla elektros energetikos sektoriuje susijusias paslaugas, išskyrus skirstymą.
- Suteiktas PEP statusas.

Galimi PEB dalininkai, nariai ar dalyviai

Piliečių energetikos bendriją gali steigti tiek vienas juridinis asmuo, tiek ir vienas fizinis asmuo (be kitų asmenų dalyvavimo). Tais atvejais, kai bendriją steigia vienas fizinis asmuo, jis turėtų būti įsteigęs, pvz., mažąją bendriją (mažąjoje bendrijoje gali būti nuo 1 iki 10 narių – fizinių asmenų).

Savivaldybių vaidmuo: gali paspartinti PEB plėtrą ir veiklą

Gali padėti PEB administraciniais klausimais dėl teritorijų planavimo, statybos darbų ir kitų dokumentų bei leidimų gavimo

Turi savo interneto svetainėse skelbti informaciją apie joms nuosavybės teise priklausančius žemės sklypus ir kitas vietas, skirtas statyti ar įrengti energetikos bendrijų elektrines

Savivaldybės kartu su vietos bendruomenėmis gali steigti energetikos bendrijas, skirtas padėti energetinį skurdą patiriantiems asmenims ir pan.

Galimos įvairios PEB juridinės formos, šiuo metu populiariausia – VŠĮ

- Galimos įvairios juridinės formos.
- Pagrindinis tikslas nėra pelno siekimas.
- Pagrindinis tikslas – teikti aplinkos, ekonominę arba socialinę visuomeninę naudą.
- Teisę priimti sprendimus turi fiziniai asmenys, labai mažos ir mažos įmonės ir savivaldybių tarybos (šiems asmenims netaikomas geografinis apribojimas).
- Nustatyta pagamintos elektros realizavimo tvarka.
- Nustatyta PEB elektrinės administravimo ir priežiūros tvarka.
- Nustatyta pajamų, gautų vykdant energijos gamybos veiklą, paskirstymo tvarka.

**savivaldybių biudžetinėms įstaigoms tinkama forma*

***turinčios juridinio asmens statusą*

Viešoji įstaiga
(VŠĮ)

Asociacija*

Sodininkų
bendrija

Daugiabučių
bendrija

Labdaros ir
paramos
fondai

Kitos
bendruomenės,
bendrijos** ir
juridiniai asmenys

Kur rasti pavyzdines viešosios įstaigos įstatų formas?

Energetikos ministerija

VEIKLOS SRITYS

ATSINAUJINANTYS ENERGIJOS
IŠTEKLIAI

ATSINAUJINANČIŲ IŠTEKLIŲ
ENERGIJOS BENDRIJOS

LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS MINISTERIJA

[Pradžia](#) > [Veiklos sritys](#) > [Atsinaujinantys energijos ištekliai](#) > [Atsinaujinančių išteklių energijos bendrijos](#) >

Pavyzdinės viešosios įstaigos įstatų formos

Pavyzdinė viešosios įstaigos įstatų forma, kai steigiamas naujas pelno nesiekiantis juridinis asmuo

Įstatų keitimas, kai jau veikiantis pelno nesiekiantis juridinis asmuo siekia įgyti AIEB statusą

Atnaujinimo data: 2024-05-16

PEB steigimo dokumentuose nustatomos pagrindinės tvarkos

Pagamintos elektros energijos realizavimo tvarka

Kaip pagaminta elektra paskirstoma PEB dalininkams, nariams ar dalyviams – [Elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisyklės](#).

Kaip pagaminta elektra parduodama elektros energijos biržoje [Elektros energijos rinkos taisyklėse](#) nustatyta tvarka arba pagal dvišales sutartis galutiniam vartotojui pagal [atsinaujinančių išteklių elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartis](#).

Elektros energijos gamybos įrenginių administravimo ir priežiūros tvarka

Kokių teisės aktų reikalavimus turi atitikti PEB elektrinė ir ją prižiūrintys, eksploatuojantys specialistai:

- [Elektros tinklų naudojimo taisyklės](#);
- [Elektrinių ir elektros tinklų eksploatavimo taisyklės](#);
- [Asmenų, turinčių teisę eksploatuoti energetikos įrenginius, atestavimo taisyklės](#);
- [Saugos eksploatuojant elektros įrenginius taisyklės](#);
- [Elektros įrenginių įrengimo bendrosios taisyklės](#);
- [kita](#).

Pajamų, gautų vykdant energijos gamybos veiklą, paskirstymo tvarka

Nustatoma tvarka, kaip PEB lėšos ir (arba) už parduotą elektrą gautos lėšos bus naudojamos:

- paskolai (jei taikoma) grąžinti, ir (arba);
- elektrinės ir (arba) PEB administravimo išlaidoms padengti, ir/arba;
- teikti aplinkos, ekonominei arba socialinei visuomeninei naudai savo dalininkams, nariams ar dalyviai ar tą naudą teikti vietose, kuriose ji vykdo veiklą.

Elektrinės dalies priskyrimo tvarka

Nustatoma tvarka kaip PEB priklausantys energijos gamybos įreginiai susiejami su elektros vartojimo vieta – kaip PEB dalininkai, nariai ar dalyviai ar kiti asmenys tampa gaminančiais vartotojais.

Vadovaujamasi [Elektros energijos gamintojų ir vartotojų elektros įrenginių prijungimo prie elektros tinklų tvarkos aprašu](#).

PEB inicijuoja elektros energiją generuojančių įrenginių (AIE elektrinės) susiejimą su gaminančių vartotojų vartojimo įrenginiais, pateikdama operatoriui visą reikalingą informaciją.

PEB statusą suteikia Valstybinė energetikos reguliavimo taryba (VERT)

PEB statusą VERT suteikia vadovaudamasi [Piliečių energetikos bendrijų statuso suteikimo, panaikinimo ir informacijos apie piliečių energetikos bendrijas teikimo tvarka](#) (Tvarka).

1

VERT pateikti prašymą (Tvarkos 1 priedas), steigimo sutartį ir (ar) įstatus ar kitus juridinio asmens steigimo dokumentus.

2

PEB statusas suteikiamas per 30 kalendorinių dienų nuo dokumentų pateikimo dienos.

3

Informaciją apie suteiktą PEB statusą skelbiama VERT interneto svetainėje* per 5 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo.

4

VERT tikrina, prižiūri ir kontroliuoja, ar PEB atitinka reikalavimus ir steigimo sutartyje bei (ar) įstatuose nustatytus veiklos tikslus .

* PEB statuso turėtojai viešai skelbiami [čia](#) –

Valstybės ir Europos Sąjungos fondų finansavimas

Siekiant gauti valstybės ar Europos Sąjungos fondų paramą saulės ar vėjo elektrinei įsirengti, patartina sekti informaciją apie finansinės paskatos priemones:

Lietuvos energetikos agentūra

<https://www.ena.lt/kvietimai-teikti-paraiskas/>

Aplinkos projektų valdymo agentūra

https://apvis.apva.lt/paskelbti_kvietimai/

ES investicijos

<https://2021.esinvesticijos.lt/kvietimu-sritis/>

UAB ILTE

<https://ilte.lt/kvietimai/81>

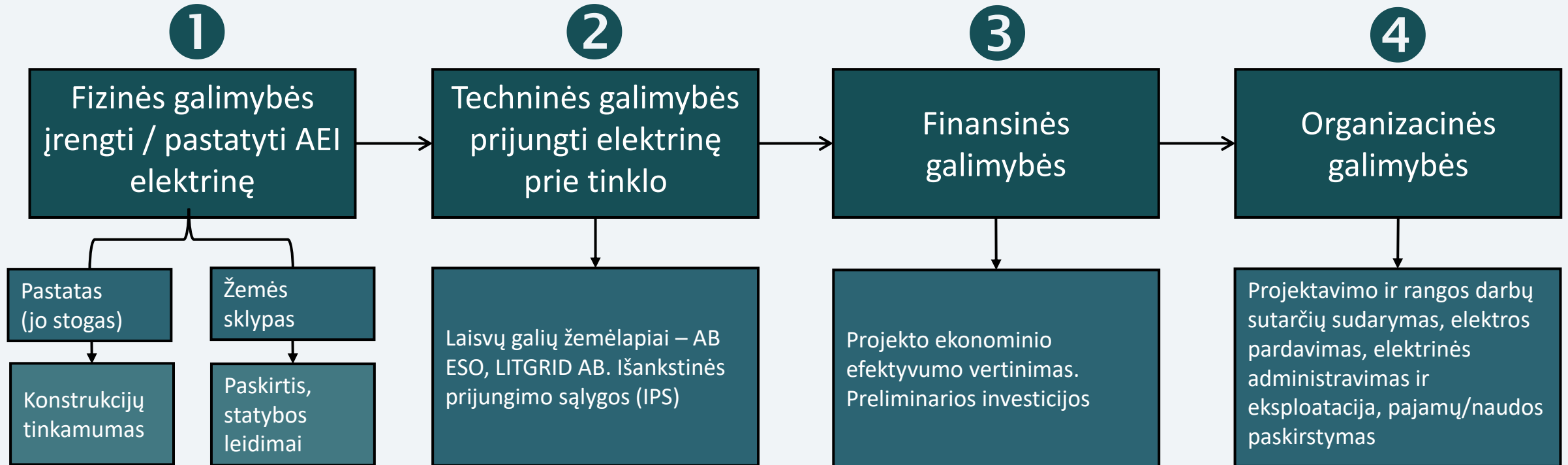

Kai PEB kreipiasi finansinės paramos, **gali būti taikomi papildomi reikalavimai ar ribojimai, kokie asmenys gali būti PEB dalininkais, nariais ar dalyviais.**

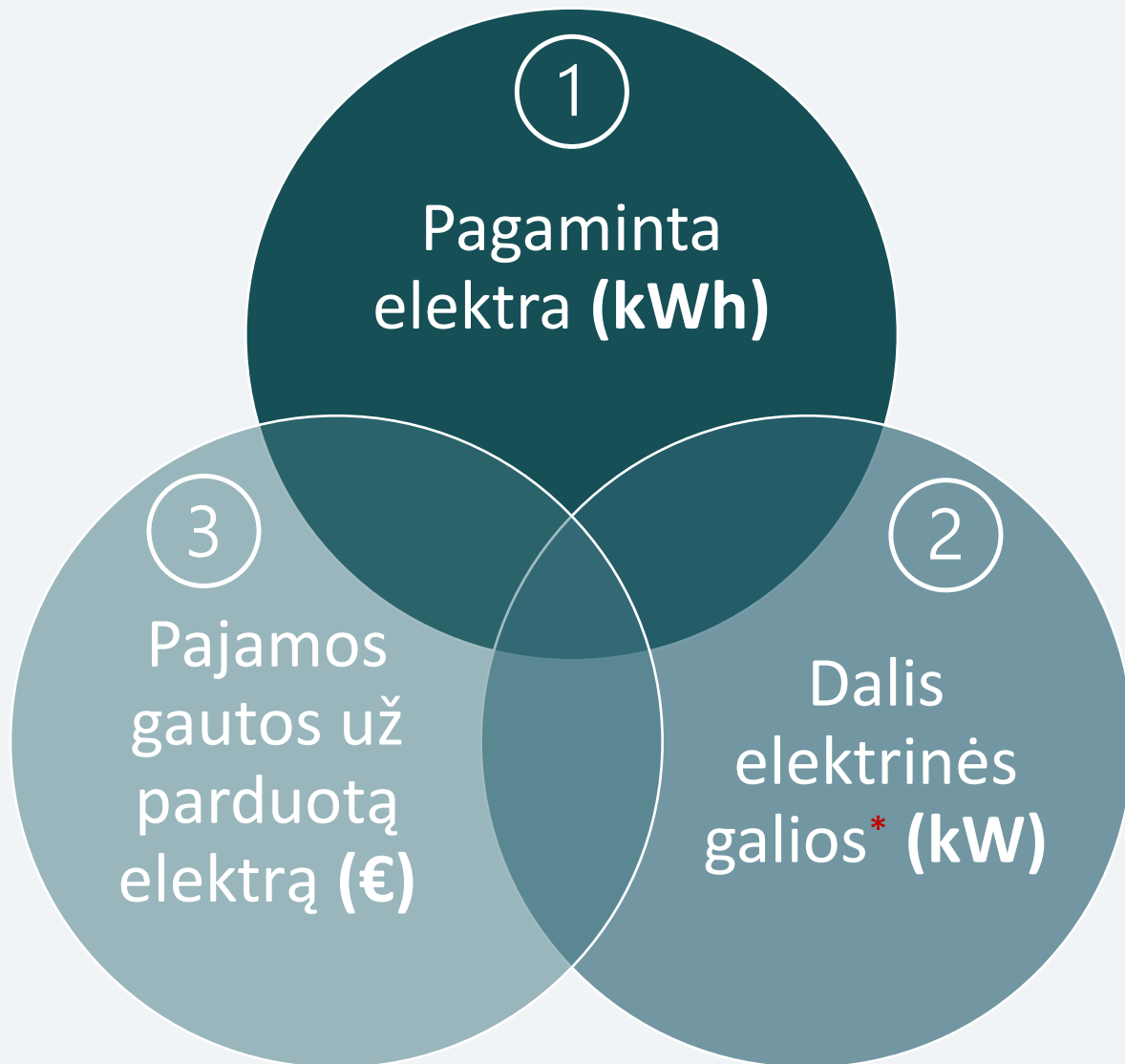
PEB veikla: pasirengimo veiksmai

PEB veikla: elektrinės statyba, pagrindiniai žingsniai

- 1 Projektavimo ir statybos rangos sutarčių sudarymas
- 2 Išankstinių prijungimo sąlygų gavimas ir tinklo pralaidumų rezervavimas (AB ESO ar LITGRID AB)
- 3 Leidimo plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus (LP) gavimas / pranešimas apie PEB veiklą (VERT)
- 4 Prijungimo sąlygų gavimas (AB ESO ar LITGRID AB)
- 5 Elektrinės ir jos prijungimo techninio projekto rengimas
- 6 Elektrinės prijungimo paslaugos sutarties sudarymas (AB ESO ar LITGRID AB)
- 7 Statybos darbų užbaigimas
- 8 Leidimo gaminti elektros energiją (LG) gavimas
- 9 Elektrinės veiklos pradžia

PEB veikla: naudos paskirstymas

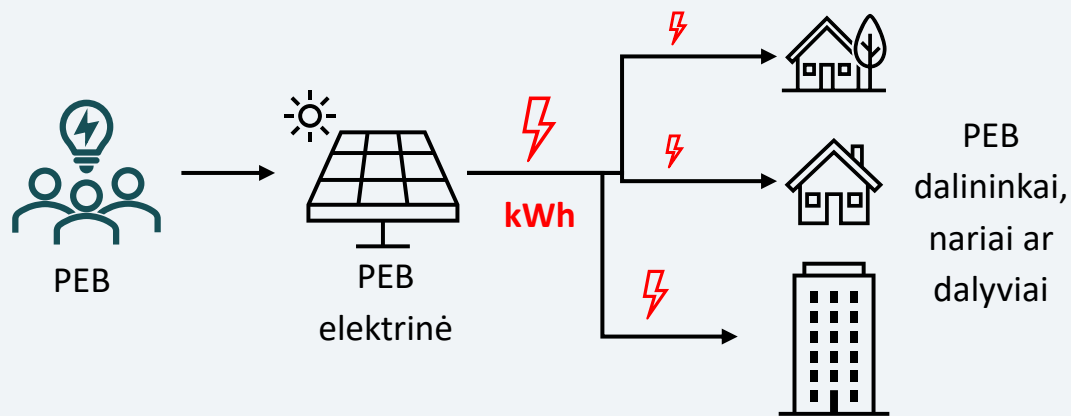
PEB gali gaminti, tiekti, parduoti elektrą savo dalininkams, nariams ar dalyviams ar kitiems asmenims.

*gaminančių vartotojų schema

PEB veikla: galimi naudos paskirstymo būdai

Visa PEB elektrinės pagaminta elektra tiekama (parduodama pagal pirkimo pardavimo sutartis, o pardavimo kaina gali būti lygi nuliui (0)) ir suvartojama PEB dalininkų, narių ar dalyvių.

PEB veikia kaip nepriklausomas elektros tiekėjas.

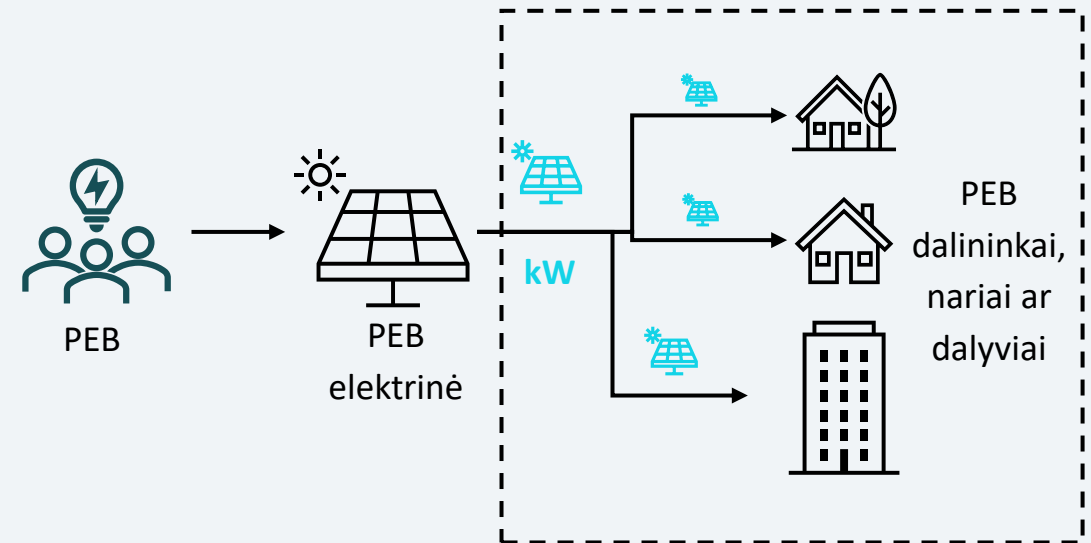

1 būdas

Visa PEB elektrinės galia paskirstoma / priskiriama PEB dalininkams, nariams ar dalyviams.

PEB veikia kaip elektrinės statytojas / vystytojas.

PEB dalininkai, nariai ar dalyviai tampa gaminančiais vartotojais.

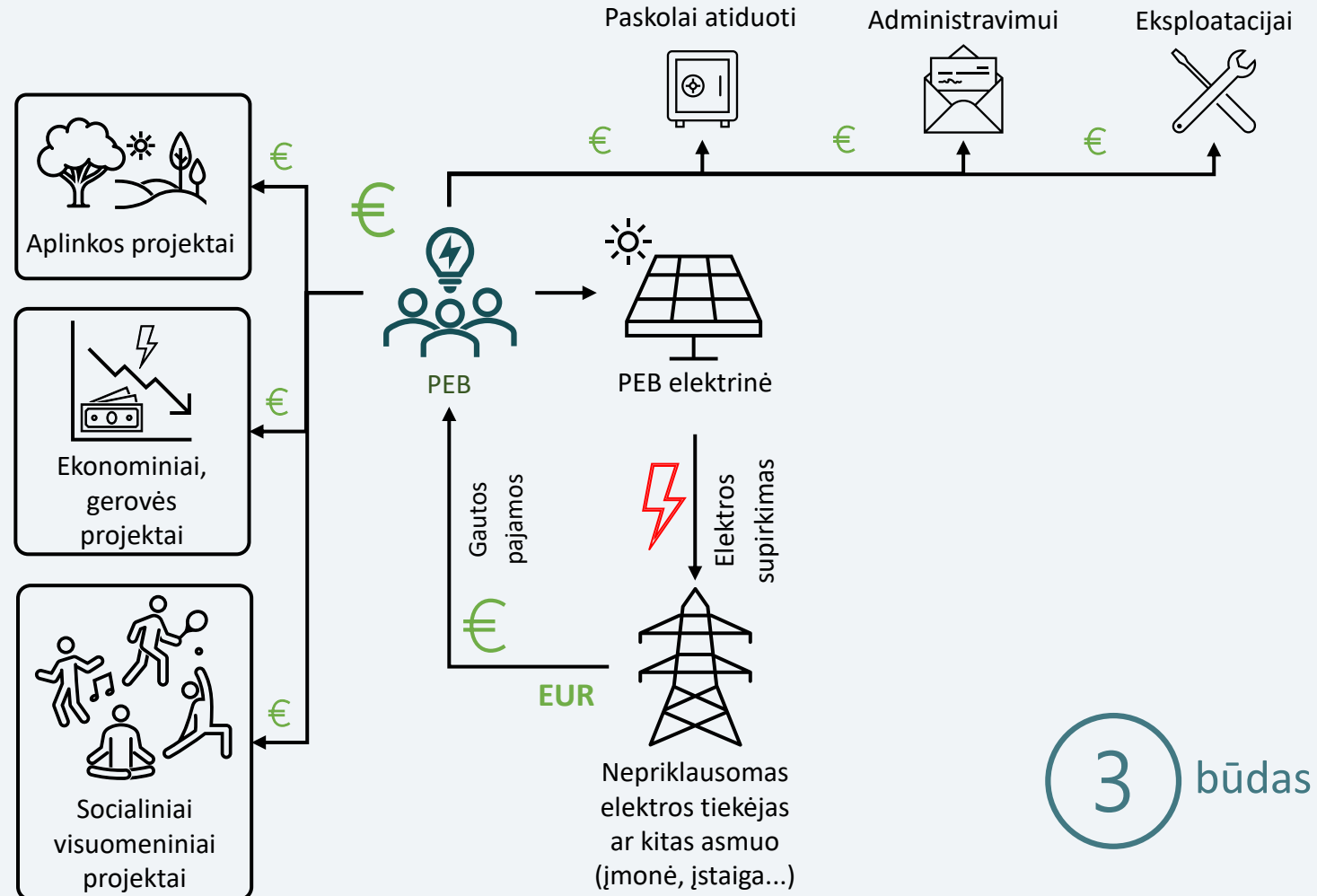
2 būdas – rekomenduojamas

PEB veikla: galimi naudos paskirstymo būdai

Visa PEB elektrinės pagaminta elektra parduodama [Elektros energijos rinkos taisyklėse](#) nustatyta tvarka ir būdais arba nepriklausomam elektros energijos tiekėjui, o gautas pelnas naudojamas teikti aplinkos, ekonominę arba socialinę visuomeninę naudą savo dalininkams, nariams ar dalyviams ar tą naudą teikti bendrijos vietoje.

PEB veikia kaip elektros gamintojas.

Atkreiptinas dėmesys, kad galimi ir kiti įvairūs naudos paskirstymo būdai.

3 būdas

PEB atsakomybė ir jai keliami papildomi reikalavimai

PEB kaip nepriklausomas elektros tiekėjas: ① būdas

- Atsako už disbalansą, sukeltą vykdant elektros tiekimo veiklą – sudaro disbalanso pirkimo–pardavimo sutartį su perdavimo sistemos operatoriumi;
- Sudaro persiuntimo paslaugos teikimo sutartį su skirstomųjų tinklų operatoriumi;
- Apmoka elektros persiuntimo perdavimo ir (ar) skirstomaisiais tinklais ir kitas paslaugas tinklų operatoriui.

PEB kaip elektros gamintojas: ③ būdas

- Kai PEB elektros energiją parduoda tiesiogiai vartotojui, jai taikomos nepriklausomam elektros energijos tiekėjui nustatytos sąlygos ir reikalavimai;
- PEB, norinti parduoti elektrą tiesiogiai vartotojui ar vartotojams, privalo sudaryti atsinaujinančių išteklių elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartį.

Šios nuostatos netaikomos ② būdo atveju, kai PEB veikia kaip elektrinės statytojas / vystytojas.

PEB elektrinės išdalinimas dalininkams, nariams ar dalyviams ar kitiems asmenims – pavyzdys

PEB iš anksto praneša operatoriui, kiek kuriam PEB dalininkui, nariui ar dalyviui ar kitam asmeniui priskiria elektrinės galios.

Elektrinės į tinklą patiektas energijos kiekis padalinamas PEB dalininkams, nariams ar dalyviams ar kitiems asmenims pagal jiems priskirtą elektrinės galią (ir atsižvelgiant į dienų skaičių).

Pavyzdžiui:

- elektrinės leistinoji generuoti galia yra 1 000 kW;
- nuo mėnesio pradžios PEB dalininkui, nariui ar dalyviui ar kitam asmeniui yra priskirta 10 kW galios;
- elektrinė per mėnesį į tinklą patiekė 80 000 kWh elektros.

PEB dalininkui, nariui ar dalyviui ar kitam asmeniui priskiriama **$80\,000\text{ kWh} \times 10\text{ kW} / 1\,000\text{ kW} \times 30/30$** (visos mėnesio dienos) = **800 kWh**.

Taip skaičiuojama kiekvienam PEB dalininkui, nariui ar dalyviui ar kitam asmeniui, kuriam priskiriama elektrinės dalis (galia).

Kur rasti Rekomendacijas?

<https://www.ena.lt/en-bendrijos/>

• Piliečių energetikos bendrijos – PEB

REKOMENDACIJOS DĖL PILIEČIŲ ENERGETIKOS BENDRIJŲ VEIKLOS SĄLYGŲ

2025 m.

**LIETUVOS
ENERGETIKOS
AGENTŪRA**